

Slok darmverstopping

Hoefslag brengt in samenwerking met Helicon opleiding NHB Deurne maandelijks een artikel over het paard en zijn gezondheid. In deze serie worden de bekendste problemen en kwalen van het paard behandeld aan de hand van de vragen: wat kun je zelf, wanneer bel je de dierenarts en hoe moet je handelen. Handig om te bewaren en binnen handbereik te houden.

Tekst: Sandra de Vreede | Foto: M. Sloet, Departement Gezondheidszorg Paard, Utrecht

Je hebt je paard net gevoerd. Toen leek hij nog topfit. Nu je weer langs de box loopt, is hij onrustig, er loopt speeksel uit zijn mond en hij heeft een vieze neus. Van het hooi heeft hij nog geen hap gegeten. Wat is er aan de hand? De meest voorkomende aandoening aan de slokdarm bij het paard is verstopping. Af en toe komen uitstulpingen of vernauwingen (al dan niet aangeboren), verlammingen en ontstekingen van de slokdarm voor.

Symptomen

Het paard houdt plotseling op met eten, is erg onrustig en gaat speeksel. Het houdt de hals gestrekt. De eigenaar spreekt van 'kokhalsbewegingen'. De neus is vies van speeksel vermengd met voedsel. Het dier wil wel drinken, maar het water komt via de neus meteen weer terug. Als de verstopping wat langer bestaat, komt met het slikken wat water en speeksel in de luchtpijp en zal het paard gaan hoesten. In sommige gevallen is aan de linkerkant van de hals een verdikking zichtbaar.

Oorzaak

Meestal wordt een slokdarmverstopping veroorzaakt door het eten van niet

Kan een slokdarmverstopping niet snel genoeg opgelost worden, dan is uitspoelen onder algehele narcose noodzakelijk.

Veroorzaakt een groot stuk voer de verstopping, dan is het **VOORUITZICHT** niet zo gunstig

geweekte bietenpulp. Door speeksel zwelt de pulp op en loopt vast in de slokdarm. Brokken van koeien en schapen bevatten relatief veel bietenpulp. Als paarden hiervan eten, geeft dit meestal problemen. Soms heeft het te gulzig eten van paardenbrok hetzelfde effect. In een enkel geval is de oorzaak een groot stuk biet, wortel of hout.

De diagnose is te stellen aan de hand van de voorgeschiedenis (dus: wat heeft het paard gegeten) en de bovengenoemde symptomen. Een onrustig paard met voedsel uit de neus en 'braakneigingen' kan ook een maagoverlading hebben. Het verschil is dat in het laatstgenoemde geval het paard waarschijnlijk ook koliekverschijnselen vertoont en een hoge pols heeft. De dierenarts kan door het inbrengen van een slang (slokdarmsonde) in de neus de diagnose slokdarmverstopping bevestigen: de slang loopt vast voordat de maag bereikt is. Op deze manier is meteen duidelijk op welke hoogte de verstopping zich bevindt.

Behandeling

De behandeling van een slokdarmverstopping bestaat uit het verslappen van de spiercellen in de slokdarmwand met behulp van medicijnen die tevens ontstekingsremmend en pijnstillend werken. Vervolgens wordt voorzichtig via de neus een sonde in de slokdarm gebracht. Soms lukt het de dierenarts door de sonde voorzichtig door te duwen, de voedselophoping meteen op te lossen. Maar het kan ook dat de verstopping los gespoeld moet worden met water onder enige druk.

Als uit de voorgeschiedenis blijkt dat het om brok of pulp gaat, kan de dierenarts besluiten om na toediening van de medicijnen gewoon een aantal uren te

wachten. De voedselmasse kan dan verweken door het erboven opgehoopte speeksel. Uiteraard moet de patiënt dan in een kale box geplaatst worden of een kapje op de neus krijgen, zodat hij niet kan eten.

Complicaties

Te lang wachten is geen optie, want er bestaat een reële kans dat een longontsteking ontstaat door verslikken. Speeksel met voedseldelen komt in dat geval in de luchtpijp en de longen terecht, waarna bacteriën een longontsteking veroorzaken. Om die reden start een dierenarts in geval van een slokdarmverstopping vaak direct preventief een antibioticumtherapie. De wand van de slokdarm kan beschadigd raken, zeker als het om harde stukken voer of hout gaat, of als de verstopping al langer bestaat. Ook door langdurige manipulatie met een sonde kan er beschadiging optreden, met name als het paard zich erg verzet. Als de slokdarmwand daadwerkelijk scheurt, zal het paard niet meer te redden zijn.

Als duidelijk is dat de verstopping wordt veroorzaakt door een stuk hout, is chirurgisch ingrijpen noodzakelijk. Ook dit geeft vaak complicaties.

Prognose

De vooruitzichten van een slokdarmverstopping door krachtvoer of pulp is gunstig. Meestal kan de dierenarts dit thuis oplossen. Kan de verstopping niet snel genoeg opgelost worden, dan is het noodzakelijk om het paard door te sturen naar een kliniek. Daar kan het dier via infusen vocht toegediend krijgen, of behandeld worden onder algehele narcose.

Wordt de verstopping veroorzaakt door een groot stuk voer of een vreemd voor-

werp, dan is het vooruitzicht niet zo goed. In alle gevallen moet rekening gehouden worden met beschadiging van de slokdarmwand en longontsteking door verslikken.

Nazorg

Na het opheffen van een ernstige verstopping moet het paard 24 uur vasten. Drinken mag wel, mits de emmer op de grond wordt geplaatst zodat het water bij eventueel teruglopen niet in de luchtpijp komt. Als het water drinken vlot gaat, krijgt het paard dunne slobber te eten. Er moet goed in de gaten gehouden worden of het paard wil drinken en of er geen luchtwegproblemen ontstaan.

Voorkom verstopping

Voer nooit ongeweekte bietenpulp! Zijn er ook schapen of koeien aanwezig op het bedrijf? Zorg dan dat je je niet kunt vergissen met voeren! Bewaar de brokken bijvoorbeeld in verschillende kleuren containers. |

Slokdarmverstopping

Symptomen

- Gestopt met eten
- onrustig
- veel speeksel
- gestrekte hals
- vieze neus
- hoesten

Oorzaak

- Eten van ongeweekte bietenpulp
- te gulzig eten van paardenbrok
- groot stuk wortel/biet of zelfs hout

Behandeling

- Toedienen pijnstiller/ontstekingsremmer i.c.m. darmverslapper
- verstopping doorduwen of spoelen
- of verstopping laten verweken (paard in kale box plaatsen)
- in ernstige gevallen behandeling onder algehele narcose

Nazorg

- 24 uur vasten, water geven uit een emmer op de grond
- drinkt het paard goed? Dan beginnen met dunne slobber
- tweemaal daags temperaturen i.v.m. mogelijke longontsteking